

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáš Pišvejce a soudců JUDr. Veroniky Burianové a Mgr. Jana Šmakala ve věci

žalobců: a) MUDr. J. Ř.
bytem X
b) Ing. P. Ř.
bytem X
c) P. K.
bytem X
d) M. K.
bytem X
e) M. T.
bytem X

všichni zastoupeni Mgr. Ing. Tomášem Menčíkem, advokátem
sídlem K Starým valům 442/10, 326 00 Plzeň

proti
žalovanému:

Krajský úřad Plzeňského kraje
sídlem Škroupova 18, 306 13 Plzeň

za účasti osob
zúčastněných na
řízení:

1) Mgr. P. K.
bytem X
2) Ing. B. L.
bytem X
3) Doc. MUDr. R. Ř., CSc.
bytem X
4) Ing. J. P.
doručovací adresa X
5) M. P.
doručovací adresa X
6) K. Ř.
doručovací adresa X
7) L. V.
doručovací adresa X
8) Ing. Š. L.
bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 9. 2024, č. j. PK-RR/5350/24,

takto:

Návrh žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě se zamítá.

Odůvodnění:

1. Obecní úřad Štěnovice rozhodnutím ze dne 22. 4. 2024, č. j. Výst. OŠ/043/24/40, podle § 94p odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) k žádosti osoby zúčastněné na řízení ad 1) schválil stavební záměr na stavbu nazvanou jako

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

„*Novostavba dvou rodinných domů X*“ na pozemcích parc. č. Xa a parc. č. Xb, oba v k. ú. X, a stanovil podmínky pro umístění a pro provedení této stavby. Odvolání žalobců proti prvoinstančnímu rozhodnutí zamítl žalovaný v záhlaví tohoto usnesení specifikovaným napadeným rozhodnutím a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. Proti napadenému rozhodnutí podali žalobci žalobu ve smyslu § 65 a násl. soudního řádu správního, s níž spojili návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

2. Podle žalobců nebyl stavební záměr prozatím realizován. Žalobci tvrdili, že pokud by do doby rozhodnutí soudu o podané žalobě byl stavební záměr realizován, došlo by k zastavení pozemků výše uvedených parcelních čísel, na kterých se ale nachází veřejně přístupná účelová komunikace. Zejména pro žalobce e) by to znamenalo nevratnou újmu v podobě ztráty přístupu k jeho nemovitostem z těchto pozemků. Případný úspěch podané žaloby by byl ryze akademický. Dále podle žalobců dojde k nevratnému zásahu do urbanisticko-architektonických hodnot lokality.
3. Žalovaný tvrdil, že se v odvolacím řízení zabýval námitkou žalobce e) týkající se veřejně přístupné účelové komunikace, a odkázal na str. 12 a 13 napadeného rozhodnutí. Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 10. 5. 2024, č. j. 11 Co 213/2023-1854, podle žalovaného vyplývá, že žalobce e) užívá pozemky za účelem přístupu ke svým nemovitostem neoprávněně. Otázka existence veřejně přístupné účelové komunikace tak byla vyřešena v občanskoprávním sporu. Žalobci dle žalovaného neprokázali reálnost obav z hrozící újmy. Žalovaný navrhl, aby soud návrh žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě zamítl.
4. Žádná z osob zúčastněných na řízení se k návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě nevyjádřila.
5. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.
6. Ustanovení § 73 odst. 3 s. ř. s. stanoví, že přiznáním odkladného účinku se pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.
7. Podle § 73 odst. 4 věty první s. ř. s. soud rozhodne o návrhu na přiznání odkladného účinku bez zbytečného odkladu; není-li tu nebezpečí z prodlení, rozhodne do 30 dnů od jeho podání.
8. Při posouzení návrhu žalobců soud vycházel z jejich návrhu ze dne 21. 10. 2024, z napadeného a prvoinstančního rozhodnutí a vyjádření žalovaného k návrhu na přiznání odkladného účinku ze dne 29. 10. 2024 jako jediných listin, které měl k dispozici pro rozhodnutí o návrhu v důsledku zákonného požadavku na bezodkladné rozhodnutí soudu o návrhu.
9. Smyslem přiznání odkladného účinku žaloby není oddálení účinku pravomocného rozhodnutí správního orgánu. Jedná se o zvláštní nástroj, který má zabránit situaci, kdy by v důsledku okamžitého výkonu pravomocného rozhodnutí správního orgánu došlo ke zcela konkrétní, závažné a nevratné újmě. Poskytnutí odkladného účinku se tedy vyznačuje svým mimořádným charakterem. Soud přiznáním odkladného účinku ještě před rozhodnutím ve věci samé prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí správního orgánu. Při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby soud nerozhoduje tak, že by předjímal rozhodnutí ve věci samé, ale zjišťuje existenci zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku žaloby uvedených v § 73 odst. 2 s. ř. s. Zákon stanoví dvě podmínky, které musí být současně splněny k tomu, aby bylo možné přiznat žalobě odkladný účinek;

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

zaprvé výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a zadruhé přiznání odkladného účinku nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

10. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že povinnost tvrdit a prokázat skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro žalobce znamenaly újmu, která je nepoměrně větší, než újma, která může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám, stíhá samotného žalobce; postačuje přitom předpoklad tvrzené újmy. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2020, č. j. 8 As 203/2020-78, „[n]ávrh na přiznání odkladného účinku musí být dostatečně individualizován a osvědčen, protože je to stěžovatel, který je povinen tvrdit a osvědčit první z předpokladů pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, tj. že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro něj znamenaly újmu, přičemž hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (viz usnesení ze 3. 10. 2017, č. j. 9 Afs 275/2017-20). (...) skutečnosti, z nichž je hrozící újma dovozována, se musí týkat zejména bezprostřední budoucnosti (...).“ K závažnosti hrozící újmy pak v usnesení ze dne 23. 2. 2012, č. j. 1 As 17/2012-30, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[d]ůvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel. Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí, z jakých konkrétních okolností to vyvozuje a uvést její intenzitu. Vylíčení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit tomu, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní.“ Aby tedy žalobce dostal své povinnosti tvrdit a prokázat vznik újmy, musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly, z jakých konkrétních okolností vznik újmy vyvozuje a za jak intenzivní by takovou újmu pociťoval. Musí dále prokázat, že negativní následek, jehož se v souvislosti s napadeným rozhodnutím obává, by pro něj byl zásadním zásahem (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2023, č. j. 9 As 149/2023-82, bod 7). Ačkoliv byly tyto závěry vyřčeny ve vztahu k odkladnému účinku kasační stížnosti, uplatní se *mutatis mutandis* i na odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Žalobce je tedy pro úspěšnost svého návrhu povinen tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Tvrdit a osvědčovat rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, popř. i újmu, jež by měla vzniknout jiným osobám, je naopak úkolem žalovaného. Soud tedy není oprávněn zjišťovat splnění uvedených podmínek z úřední povinnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-20).
11. Z návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě vyplývalo ve vztahu ke *všem žalobcům* to, že jim hrozící újmu spatřovali v nevratném zásahu do urbanisticko-architektonických hodnot lokality. Takto obecně tvrzená újma nemohla odůvodnit vyhovění návrhu žalobců. Ve zcela obecně tvrzeném zásahu do urbanisticko-architektonických hodnot lokality lze vidět spíše zásah do veřejného zájmu na ochraně těchto hodnot než zásah do práv žalobců, v jehož důsledku by žalobcům bezprostředně a reálně hrozila závažná újma. Aby bylo možné uvažovat o vzniku závažné újmy na straně žalobců zásahem do urbanisticko-architektonických hodnot lokality, museli by žalobci tvrdit zcela konkrétní projevy toho zásahu v jejich právech. To ale žalobci netvrdili.

12. Žalobci e) podle jeho tvrzení hrozí újma zastavěním pozemků parc. č. Xb a parc. č. Xa, oba v k. ú. X, na nichž se dle žalobců nachází veřejně přístupná účelová komunikace, neboť tímto jejich zastavěním žalobce e) ztratí přístup ke svým nemovitostem z těchto pozemků.
13. Na str. 12 žaloby žalobci tvrdili, že ve správním spisu není zařazeno pravomocné rozhodnutí silničního správního úřadu o (ne)existenci veřejně přístupné účelové komunikace na těchto pozemcích. Žalobci své návrhové tvrzení o existenci veřejně přístupné účelové komunikace na těchto pozemcích neosvědčili.
14. Ze stran 12 a 13 napadeného rozhodnutí soud zjistil, že žalobce e) nepotřebuje využívat za účelem přístupu ke svým nemovitostem pozemky parc. č. Xb a parc. č. Xa, oba v k. ú. X. Žalovaný zde vycházel z rozsudku zdejšího soudu ze dne 10. 5. 2024, č. j. 11 Co 213/2023-1854, a uvedl: „K požadavku žalovaného na zřízení cesty přes pozemky žalobce, krajský soud uvedl, že nedošlo k naplnění podmínky podle § 1029 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Bylo prokázáno, že nic nebrání tomu, aby ze stávající pozemní komunikace byl vybudován sjezd přímo na pozemek žalovaného a po pozemku žalovaného příjezd k jeho garáži na parcele č. Xc. Krajský soud v Plzni odkázal pro svůj právní závěr mj. na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 22 Cdo 38/2005 ze dne 17.02.2006, podle něhož nemůže soud zřídit věcné břemeno nezbytné cesty, má-li vlastník zajištěn přístup na základě obligačního práva nebo může-li k přístupu využít jiné pozemky ve svém vlastnictví. Skutečnost, že přístup zřízený přes cizí pozemek na základě práva odpovídajícího věcnému břemeni by byl pro žalobce pohodlnější, resp. výhodnější, nebo že by se obešel bez nutných stavebních úprav, není právně významná. Z výše uvedeného vyplývá, že stavebník má na pozemek zajištěn legální přístup, resp. sjezd z veřejné pozemní komunikace na pozemku p. č. Xd (ostatní plocha) a na pozemku p. č. Xe (ostatní plocha – silnice) v majetku Plzeňského kraje“. Žalobce e) toto tvrzení obsažené v napadeném rozhodnutí nijak konkrétně nezpochybnil. Soud proto vychází z toho, že žalobce e) má zajištěn přístup ke svým nemovitostem, aniž by za tímto účelem potřeboval využívat pozemky parc. č. Xb a parc. č. Xa, oba v k. ú. X. Žalobce e) netvrdil, proč by mu měla vzniknout závažná újma, ztratí-li přístup ke svým nemovitostem z posledně uvedených pozemků, pokud má současně zajištěn přístup ke svým nemovitostem z jiných pozemků. Jinými slovy, žalobce e) soudu nevysvětlil, proč potřebuje za účelem předejití vzniku závažné újmy na jeho straně přistupovat ke svým nemovitostem přes pozemky parc. č. Xb a parc. č. Xa, oba v k. ú. X, má-li současně zajištěn přístup ke svým nemovitostem přes pozemky jiné. Žalobce e) tak dostatečně konkrétně netvrdil a neosvědčil, že a proč by mu zastavěním pozemků parc. č. Xb a parc. č. Xf, oba v k. ú. X, hrozila závažná újma, neboť tento žalobce má zajištěn přístup ke svým nemovitostem z jiných pozemků.
15. V rovině obecnosti odpovídající zbytku návrhu soud uvádí, že újma žalobcům hrozící je podmíněná realizací stavebního záměru. Nejde tak o újmu bezprostřední, nýbrž o újmu budoucí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2024, č. j. 8 As 115/2024-108, bod 12). Zároveň jde o újmu odstranitelnou. V současnosti nelze mít za to, že by případné zrušení napadeného rozhodnutí poté, co osoba zúčastněná na řízení ad 1) stavbu provede, mělo pouze akademický rozměr, neboť právní řád nabízí prostředky k řešení situace, kdy tato osoba zúčastněná na řízení provede stavbu na základě rozhodnutí, které soud posléze shledá nezákonným. Tímto prostředkem je řízení o odstranění stavby, jehož případného zahájení se žalobci mohou domoci (srov. již odkazované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 115/2024-108, bod 13).
16. Právními účinky napadeného rozhodnutí tak žalobcům bezprostředně nehrozí závažná újma. Není tak splněna první podmínka pro vyhovění jejich návrhu. Protože obě podmínky

pro přiznání odkladného účinku žalobě musí být splněny kumulativně, nezabýval se soud splněním podmínky druhé, tedy možným rozporem přiznání odkladného účinku žalobě s důležitým veřejným zájmem.

17. Protože nebyly kumulativně splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě, jak vyžaduje § 73 odst. 2 s. ř. s., zamítl soud tímto usnesením návrh žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě.
18. O náhradě nákladů řízení, které případně vznikly v souvislosti s návrhem na přiznání odkladného účinku žalobě, rozhodne soud až v rozhodnutí, jímž bude řízení o věci samé skončeno (§ 145 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve spojení s § 64 s. ř. s. a § 61 odst. 1 s. ř. s.).
19. Závěrem soud dodává, že rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy a nelze z něj předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto usnesení je kasační stížnost nepřipustná [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].

Plzeň 14. listopadu 2024

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu